

is medicorum ⁴⁵⁹ jam omnino fuerat destitutus. In extremis igitur positus, apostolos aliosque sanctos patronos Urbis pro vita conservanda suppliciter invocabat. Sed cum nullo ⁴⁶⁰ modo sibi adesse sentiret auxilium, ad sui pii ⁴⁶¹ patris beati Adalberti se conventit patrociniū flagitandum ⁴⁶², cujus plurima preclara miracula cognoverat, votum vovens, quod si eum liberaret, ipsius vellet limina in persona propria visitare. Mira res, quia mirabilis Deus in sanctis suis. Vix verba finierat, et ecce subito penitus sanus factus est cunctis stupentibus, surgensque in momento papam adiit, miraculum quoque ac votum ipsi ex ordine patefecit. Qui gavisus est, et Dominum, qui sanctos suos ita glorificat, in beato Adalberto glorioso suo martyre benedixit. Cum (66) igitur dictus imperator Otto tercius pro expleto voto in Poloniam advenisset, exceptus est in magnificentia et gloria magna a prefato duce Polonie Boleslao. Stravitque ei viam publicam de baldekinis et sammitis diversisque preciosis sericis ornamentis ad duo magna miliaria usque in Guesen in templum ad tumbam sancti Adalberti. Videns autem christianissimus augustus circa eundem ducem tantam divitiarum opulentiam frequentiamque et excellentiam regii apparatus in ministeriis, cibis et potibus, vasis aureis ac argenteis aliisque munificentis, se quoque ab eo tam regali supra modum decencia susceptum et pertractum, dixit ad principes qui secum erant: *Magis decet talem principem esse consortem imperii quam subjectum.* Sumptoque (67) dyademate de capite suo, imposuit super caput ipsius, C in secula seculorum. Amen.

VARIAE LECTIONES.

⁴⁵⁹ bis scriptum c. ⁴⁶⁰ ullo c. ⁴⁶¹ piis c. ⁴⁶² flagitandum c. ⁴⁶³ quam c. ⁴⁶⁴ draconiensem c. ⁴⁶⁵ excellentia.

NOTÆ.

(66) De sequentibus cf. Martini Galli Chronicon, Gedani 1749 fol., p. 60, 61, ubi hæc in libro de passione Adalberti legi dicuntur.

(67) Cf. Vitam S. Stanislai et Voigt Hist. Pruss. I, 277.

(68) Cf. Boguphali Chron. in Sommersberg SS. Siles. II, p. 25.

(69) De sequentibus cf. Martini Galli Chron. p. 68, et Boguphalum p. 25.

(70) Ex Richeza, filia Mathildis sororis Ottonis III.

(71) Cf. Martini Galli Chr. p. 61, et Boguphal. p. 25.

SANCTI ADALBERTI

EPISCOPI PRAGENSIS

HOMILIA IN NATALE S. ALEXII CONFESSORIS.

(Apud Bolland. Julii tom. IV, p. 257.)

MONITUM.

Habemus egraphum ex tomo, ut signatur, 109 ms. bibliothecæ Casinensis, in litteris, ut ascribitur, Longobardicis, cum hoc titulo: *In natale sancti Alexii confessoris. Lectio S. Evangelii secundum Matthæum. In illo tempore dixit Simon Petrus ad Jesum: Domine, ecce nos reliquimus omnia, et secuti sumus te; quid ergo erit nobis, etc. Homilia venerabilis Adalberti episcopi.* Homilia hæc nunc excudetur magis propter

antiquitatem quam propter meritum, cum nihil novi de sancto nos doceat, rescissis iis, quæ in principio scribit auctor de præmio illorum qui Christum sequuntur in voluntaria paupertate, quæque ad asceticos potius quam historicos spectant. Meminit de ea Baronius ad annum 1001, num. 19, additque ipsam in ecclesia SS. Bonifacii et Alexii Romæ dictam, quod repetit anno 1004, num. 8. Et vero dictam fuisse isto loco, colligitur ex verbis quibus affatur auctor in fine auditores suos.

HOMILIA S. ADALBERTI EPISCOPI PRAGENSIS AC MARTYRIS.

..... Hujus rei et in nobis, fratres charissimi, sæpe exemplum sumpsimus, cum alicubi pro rerum necessitate digredientes, cuncta nobis monasteriorum habitacula quasi propria patere cognovimus. Cunctos in nostrum obsequium sincerissima devotione pronos aspeximus, et maxime in beatæ memoriæ patre nostro Alexio, cujus hodie venerandam assumptionis diem debita solemnitate recolimus, totum lectionis hujus tenorem videmus perfectissime esse completum. Derelictis enim omnibus secutus est Christum, quando spretis omnibus, patre videlicet et matre, nec non sponsa cum carnali amore atque servis et ancillis universaque substantia, marinis fluctibus nimio cum labore superatis, Edestam Syriæ tandem pervenit ad urbem; ubi perfectam vivendi normam longo usu didicit, et despecto mundo, injuriis opprobriisque, fame et siti, frigore atque nuditate, mortificato corpore Christum totis desideriis sequebatur.

Sciebat enim ipsum in Evangelio dixisse: Nisi quis renuntiaverit omnibus quæ possidet, et secutus me fuerit, non potest meus esse discipulus. Cumque hæc Dominicæ præcepta diuturno tempore ibidem exsequeretur, divina voce manifestatur hominibus: ac, ne vanæ gloriæ incurreret culpam, inde abscedere disposuit; ac sic dum Tharsum causa occultandi proficisceretur Deo volente, vi ad patriam reversus est. Cumque a patre pro paupere susceptus esset, ut audistis, in domo propria ut peregrinus manebat. O quanta constantia quantaque ejus fuit patientia! Quis enim narrare poterit quantas tentationes, quantosve fluctus in sui sacratissimi pectoris arcano pertulerit dum patrem pro se tanto incerore affici conspiceret, sciret etiam matrem nocte dieque in fletu et gemitu perdurare? Videbat insuper servos proprios deliciis abundare vestibisque pretiosis indutos incedere, et se ab omnibus contemptui haberi: tolerabat ad hæc opprobria irrisionesque eorum, et quasi jam mortuus sæculo, solo tantum spiritu Christo vivebat.

Nam quomodo ipse adhuc fragili circumdatus corpore hæc tot incommoda sufferre valeret, nisi divino amore ejus cor intus accensum arderet? Sed ista omnia divina agebantur prudentia ut ei, accresceret gloria, et nos exemplo patientiæ illius ad eadem sectanda instrueret. Nosse etenim convenit

A Romani populi accepta esse diceretur. Magni etenim meriti est, fratres mei, hominem Dei divina voce appellari, quoniam cum prophetæ filii hominis et non homines Dei ab eodem Domino sunt appellati; iste quasi quodam privilegio homo Dei est nominatus. Sicut ipse singulari præ cæteris dimicavit certamine, ita speciali vocabulo a Domino meruit nuncupari.

Cum enim carnales nuptias amore divino inflammatus contempsit, Dominico meruit thalamo copulari atque inter illa innocentum agmina Agnum sequentia connumerari, qui cantant canticum novum ante sedem Dei et Agni. Hi sunt enim qui cum mulieribus non sunt coinquinati: virgines enim sunt, et sequuntur Agnum quocumque ierit. Merito homo Dei, id est templum Dei, hospes Christi, habitaculum Spiritus sancti effectus est. Jure dictus est pro Roma orando exaudivi, qui in Roma singularem studuit ducere vitam; et bene ei congruit sermo Dominicus, qui dicit: Qui dimiserit uxorem aut filios propter nomen meum, centuplum accipiet et vitam æternam possidebit.

Quod enim pro Christo dimisit, hoc centuplum accepit; quia nimirum centuplo majus ei fuit meritum castitatis inter continentales propter fructum spiritus, quam inter lascivientes quondam propter desiderium carnis: filios etiam quos carnaliter tunc habere despexit, nunc centuplum accipere meruit spirituales. Centenarius quippe numerus, ut sæpe dictum est, perfectionem figurate denuntiat. Nos namque licet nec servi appellari digni, si ii tamen ejus sumus; quia nos in hanc suam domum (72) sub monastica professione pius apud Deum intercessor congregavit. Nos sumus ejus filii quos diversis carnaliter editos parentibus in unam sanctæ professionis familiam spiritualiter non cessat coadunare. Nos sumus filii ejus, si iter virtutum ejus imitando tenemus; si non a patientia quam in se ostendit, torpido deflectimus.

Unde necesse est, fratres charissimi, ut tanquam boni filii et tanto parente digni, exempla illius sanctissimæ vitæ sequi curemus. Non nos a vestigiis tanti patris sequendis ulla animæ vel carnis illecebra revocet, quatenus et ipsi qui carnales affectus substantiamque reliquimus terrenam; qui uxores ducere ac filios carnaliter procreare angelicæ conversationis amore fastidivimus, a rege cœlesti virtutum spiritualium merito et in præsentem centuplum accipere de societate sanctorum, et in sæculo ven-

(72) Hinc colligi videtur homiliam istam dictam a S. Adalberto Romæ in monasterio aut templo SS. Bonifacii et Alexii.

S. Adalberto Romæ in monasterio aut templo SS.

turó vitam possidere mereamur æternam. Quod ut
obtinere possimus, toto mentis affectu ejus patrocini-
nia imploremus cujus natalitia celebramus (75). Dat
nobis fiduciam hæc implorandi qui eum pro Roma
orantem se exaudire promisit. Ipse enim qui nos

(75) Ex his verbis ac superioribus num. 1, *cujus hodie venerandam assumptionis diem debita solemnitate recolimus*, liquet dictam esse hanc homiliam

A admonuit orationem ejus quærere, per ejus merita
nos exaudire dignetur. Qui trinus in personis, et
unus in substantia vivit et regnat in sæcula sæculo-
rum. Amen.

festo S. Alexii, eodem, ut suspicor, die quo hodie-
dum colitur apud Latinos 17 Julii.

PROFESSIO REGULÆ S. BENEDICTI

A BEATO ADALBERTO

Romæ in monasterio SS. Bonifacii et Alexii confessorum, die 2 Aprilis anni 991 facta.

(Apud Bocsek, *Codex diplomaticus Moraviae*, p. 104.)

† Ego Adalbertus promitto stabilitatem meam B secundum regulam sancti Benedicti, coram Deo et
et conversionem morum meorum et obedientiam omnibus sanctis ejus et abbate Augustino præsentem.

ANNO DOMINI DCCCCXCIX.

GREGORIUS V PAPA.

NOTITIA HISTORICA.

(Apud Eggs, *Pontificium doctum*, pag. 287.)

Gregorius V, natione Germanus, Bruno antea dictus
ex ordine S. Benedicti, Othonis Saxonie et Sueviae
ducis ex Juditha paris prosapie femina illustris fi-
lius Joanne XVI mortuo, ob vite morumque inte-
gritatem, magnamque rei litterarie cognitionem,
Othonis imperatoris suasu, qui Romæ tum aderat,
a clero populoque Romano, sexto Kal. Septembris
anni 998, Romanus electus est pontifex. Hic ob
largissimas elemosynas, diem in pauperes, xi-
duas, atque pupillos erogatas, aliaque innumera
dona oratoriis, ecclesiis, et monasteriis facta, *Gre-
gorius Minor* ad distinctionem *Magni* appellatus
est.

Anno sui pontificatus primo, bona omnia supe-
rioribus annis Ecclesie Ravennati a pontificibus
concessa, Joanni archiepiscopo confirmavit, sanciens,
ne ab ullo clerico Ravennate per omnem Æmiliam
et Pentapolim portorium aliquod exigatur. Ro-
berto Galliarum regi, Hugonis Capeti filio incestas
cum Bertha nuptias interdixit; quare Robertus re-
licta Bertha Constantiam Wilhelmi Tolosani comi-
tis filiam, annuente Gregorio, in matrimonium duxit.
Gaudentium fratrem sancti Adalberti Pragensis epi-
scopi, Miecislao principe id per litteras, et nuntios
petente, ad Gnesnensem cathedram in Polonia
evexit. Heriberto archiepiscopo Coloniensi jus pallii
concessit eundemque postea in numerum septem
electorum, quibus creandi imperatoris Romani jus
concessum est, assumpsit. Othonem III cum Maria

C conjuge imperiali, corona, et Augusti titulo in basilica
Vaticana insignivit.

Anno vero Christi 997, abeunte in Germaniam
Othone Augusto, Crescentius vetere dominandi libi-
dine stimulatus, Gregorium pontificem diris sedi-
tionibus exagitare cepit. Cujus vim cum Gregorius
omni præsidio militari destitutus ferre diutius ne-
quiret, Joannis prædecessoris exemplo, Urbe egres-
sus in Etruriam se recepit. Gerebat eo tempore
Placentiæ episcopatum Joannes quidam *Philagatus*
appellatus, natione Calaber, patria Rossanus, pro-
fessione monachus Cassinas, qui litterarum scientia,
qua excelebat, et pecuniæ magnitudine, qua cæteros
superabat, inflatus, eo usque arrogantiae fuerat pro-
lapsus, ut semetipsum ultro archiepiscopum appel-
laret. Hunc igitur, quod pecuniosus esset, turbisque
concitandis aptus, Romani nacti, auctore Crescen-
tio, pseudopontificem adversus Gregorium absentem
proclamarunt. Qua re cognita Gregorius in Germa-
maniam, questurus simul injuriam, ac opem Cæsa-
ris imploraturus, concessit. Crescentius rerum
edoctus, nihil de contumacia remisit, quin potius,
quasi certum Othonis bellum haberet, Urbis mœnia
firmare, aggeres struere, fossas agere, et ante
omnia molem Adriani (a suo nomine postea *Cres-
centii* dictam) variis propugnaculis, comæatu, et
milite munire cepit.

Otho Gregorii precibus exoratus, eodem anno
cum firmissimo omnis generis copiarum robore re-